

Додаток 1

Звіт про наукову роботу кафедри (наукового підрозділу) за 2021 р.

1. Кафедральна тема: Вплив інформаційно-комунікативного простору на психологічні особливості та особистісні ресурси людини в умовах нестабільного суспільства.

Науковий керівник: кандидат психологічних наук, доцент, завідувач кафедри психології Андрєєва Ярослава Федорівна.

Термін виконання теми: 2017 – 2021 рр.

Кількість виконавців: 12 штатних співробітників, з них: 2 доктори наук (1 – доктор психологічних наук та 1 – доктор філологічних наук), 8 кандидатів наук (7 – кандидатів психологічних наук та 1 – кандидат філологічних наук, 2 асистенти).

2. Наукові результати, отримані при виконанні теми у звітному році (до 2 стор.).

У процесі звітнього періоду найбільша увага науковців кафедри психології приділялася завершенню роботи над п'ятим етапом (1.01.2021-31.12.2021) НДР, що полягав у підбитті підсумків проведеного дослідження та оформленні основних отриманих наукових результатів у вигляді колективної монографії з тематики дослідження. На цьому етапі були розроблені рекомендації щодо створення сприятливих соціально-психологічних умов формування цілісної, гармонійно розвинутої, соціально адаптованої особистості.

Тобто, викладачі кафедри психології зосереджували увагу на процесі розробки та вдосконаленні цілісної теоретичної моделі дослідження впливу інформаційно-комунікативного простору на психологічні аспекти особистості за умов постійно змінюваного соціуму в контексті геополітичних та полікультуральних чинників на основі інтеграції контекстуально-діалогічного та особистісно-акмеологічного підходів (Я.Ф. Андрєєва, Н.А. Гайсонюк, І.А. Гуляс, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); побудові цілісної системи умов, чинників, основних принципів універсальних та специфічних закономірностей, механізмів впливу інформаційно-комунікативного простору на особливості функціонування та розвитку особистості у соціально нестабільних умовах (Я.Ф. Андрєєва, І.А. Гуляс, І.М. Зварич, О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); створенні комплексу психодіагностичних прийомів дослідження основних компонентів концептуальної моделі контекстуально-діалогічних та особистісно-акмеологічних компетенцій особистості до функціонування та розвитку у нестабільному суспільстві (Я.Ф. Андрєєва, С.С. Доскач, Н.А. Гайсонюк, І. А. Гуляс, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко).

Проводилась апробація моделі теоретичної та практичної підготовки фахівців для розвитку психологічних особливостей та особистісних ресурсів людини в умовах нестабільного суспільства (у різних соціальних прошарках, на різних вікових періодах та у різних культурних середовищах нашого соціуму) (Я.Ф. Андрєєва, Н.А. Гайсонюк, І.А. Гуляс, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко). Окрім цього, зосереджувалась увага на розробці методології психологічного розвитку, навчання та виховання в умовах полікультурного нестабільного суспільства (Н.В. Гаркавенко, І.А. Гуляс, О.П. Проскурняк, С.І. Собкова, О.П. Степаненко, Г.В. Чуйко); на удосконаленні процесу підготовки практичних психологів та соціальних працівників у закладах психологічного супроводу людини (Я.Ф. Андрєєва, С.С. Доскач, Н.А. Гайсонюк, І.А. Гуляс, О.М. Поліщук, О.П. Проскурняк, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко) на організації та координації соціально-психологічної допомоги (психодіагностики, психокорекції, психоконсультації, психотерапії та психологічної просвіти) органам державного управління та соціальної допомоги особистості (Я.Ф. Андрєєва, І.А. Гуляс, І.М. Зварич, О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко). Розробка рекомендацій щодо створення сприятливих соціально-психологічних умов формування цілісної, гармонійно розвинутої, соціально адаптованої особистості у постійно змінюваному соціумі та полікультурному просторі сьогодення базувалась на роботі в таких напрямках: узагальненні досліджень щодо застосування особистістю своїх психологічних ресурсів за умов впливу інформаційно-комунікативного простору на соціум перехідного виду та на технологічному інструментарії інформаційно-психологічного впливу в кіберсередовищі (Я.Ф. Андрєєва, І.М. Зварич, О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); вивченні особистості в сучасному цифровому світі (Я.Ф. Андрєєва, Н.А. Гайсонюк, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко),

аналіз сучасних підходів дослідження реальності масової комунікації на теренах Інтернет-мережі (Я.Ф. Андрєєва, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко) та віртуальної реальності Інтернету в інформаційно-комунікативному просторі соціуму (Г.В. Чуйко, І.А. Гуляс, І.М. Зварич); вивченні кліпового мислення як результату інформатизації суспільства (Я.Ф. Андрєєва, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко) та впливу комунікативних мас-медіа на масову свідомість під час сприймання інформації (Я.Ф. Андрєєва, С.С. Доскач, О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); аналіз сенсу абсурду та порядку в хаосі у контексті інформаційного простору соціуму (І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); дослідження технологій інформаційно-психологічного впливу (Я.Ф. Андрєєва, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко), вивчення кліпової хаотичності як маніпулятивної технології та засобу абсурдизації (І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); аналіз Інтернету як частини суспільного інформаційного простору та засобу маніпуляції індивідуальною свідомістю (Я.Ф. Андрєєва, І.А. Гуляс, І.М. Зварич, О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); дослідження впливу інформаційно-комунікаційних технологій на формування кліповості індивідуальної та суспільної свідомості (Я.Ф. Андрєєва, І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); вивчення маніпулятивної імітаційної діяльності як одного із критеріїв визначення кризового суспільства (Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко, І.М. Зварич, С.І. Собкова); дослідженні духовної кризи особистості як ознаки інформаційного суспільства (І.М. Зварич, Г.В. Чуйко) тощо. Отже, робота викладачів кафедри в процесі розробки рекомендацій щодо створення сприятливих соціально-психологічних умов формування цілісної, гармонійно розвинутої, соціально адаптованої особистості у постійно змінюваному соціумі та полікультурному просторі сьогодення була спрямована на проведення та узагальненні досліджень основних чинників, умов, принципів універсальних та специфічних закономірностей, механізмів психологічного інструментарію соціально-психологічного впливу інформаційно-комунікативного простору на особистість та суспільство.

Окрім цього, зосереджено увагу на дослідженні Інтернет-адикції та її впливу на соціально-психологічну адаптацію особистості (І.М. Зварич, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко, Н.В. Гаркавенко, С.І. Собкова, С.С. Доскач), соціальної психології адиктивної поведінки в цілому (О.М. Поліщук, С.І. Собкова, Н.В. Гаркавенко). У процесі роботи продовжено аналіз та узагальнення філософських засад дослідження аксіопсихологічного проектування життєвих досягнень особистості: факторна структура аксіопсихологічного проектування життєвих досягнень особистості періодів ранньої, середньої та пізньої дорослості (І.А. Гуляс), криза сенсу як переломний момент життя людини (І.М. Зварич, Г.В. Чуйко, Н.В. Гаркавенко, С.І. Собкова), особистісні прагнення: емпіричне дослідження (І.А. Гуляс), духовний вимір соціуму та людини в ньому (І.М. Зварич, Г.В. Чуйко), подійний зміст життєвого шляху особистості (І.А. Гуляс), проблема життєвих криз особистості у психології (Г.В. Чуйко, Н.В. Гаркавенко), толерантність та комунікативна толерантність (Г.В. Чуйко, О.П. Проскурняк), екзистенційно-психологічний аналіз духовності (Н.В. Гаркавенко, С.С. Доскач, Г.В. Чуйко), формування психологічної та професійної культури людини (Я.Ф. Андрєєва, І.А. Гуляс, Н.В. Гаркавенко, С.С. Доскач, О.М. Поліщук, О.П. Проскурняк). За рахунок важливості професійної самореалізації особистості в умовах сучасної постіндустріальної епохи велика кількість досліджень науковців кафедри спрямована на дослідження самореалізації особистості у професійній сфері. Так, зокрема, увага приділяється дослідженню мотивації учіння в процесі професійного самовизначення особистості (Г.В. Чуйко, Я.В. Чаплак, О.П. Степаненко, О.М. Поліщук), соціально-психологічних чинників процесу соціалізації представників різних етнічних груп в поліетнічному просторі (С.С. Доскач, С.І. Собкова), гумор як особистий ресурс в ситуації пандемії (Я.Ф. Андрєєва) аналізується небезпека професійного вигорання професіонала (Г.В. Чуйко); реалізується акмеологічний підхід для визначення концептуальних основ формування особистісно-професійних утворень особистості людини з метою запобігання емоційного та професійного вигорання (О.М. Поліщук, О.П. Степаненко, Я.В. Чаплак, Г.В. Чуйко); досліджується особистісний ресурс людини в ситуації вигорання (О.М. Поліщук, Г.В. Чуйко). Узагальнені результати НДР представлені у підготовленій до друку кафедральній монографії «Вплив комунікативно-інформаційного простору на психологічні особливості й особистісні ресурси людини в умовах дії дестабілізаційних факторів на суспільство».

3. Досягнення провідних наукових шкіл за звітний рік (до 1 стор.).

4. Перелік (вказати конкретні назви):

- захищених дисертацій співробітниками, аспірантами і докторантами – 1.

Захищена дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук: Гайсонюк Н.А. (Тема дисертації: «Гендерні особливості самопрезентації особистості у студентів» за спеціальністю 19.00.05 – Соціальна психологія; психологія соціальної роботи);

- виготовлених макетів приладів – 0,
- створених нових методик – 0,
- технологій – 0,
- експериментальних зразків матеріалів – 0;
- виставкових експонатів – 0.

5. Міжнародне наукове та науково-технічне співробітництво

- інформація про співпрацю з науковими закладами:

Кафедра психології продовжує співпрацю з тренерами та волонтерами італійського фонду “Gioscare in Corsia”. У рамках започаткованого проекту передбачено організацію тренінгів для студентів та викладачів психологічних спеціальностей спрямованих на поглиблення теоретичних знань та практичних навичок із тілесно-орієнтованих та арт-терапевтичних технік роботи.

Укладено договори про співпрацю між:

- Інститутом психології імені Г.С. Костюка НАПН України та Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (предметом договору є: співпраця у сфері навчально-методичної, психолого-педагогічної, організаційної та іншої діяльності щодо використання результатів наукових досліджень у практиці, сприяння розвитку психологічної науки й освіти з урахуванням досягнень провідних вітчизняних і зарубіжних наукових шкіл, а також для підвищення ефективності педагогічної, виховної, методичної, викладацької та інших видів діяльності сторін; розширення взаємовідносин у сфері освіти, науки, зокрема у галузі психології тощо);

- Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України та Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (співпраця спрямована на впровадження результатів наукової роботи лабораторій Інституту психології: організаційної та соціальної психології й когнітивної психології у науково-практичну діяльність університету);

- Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи НАПН України та Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича (предметом договору є організація спільної діяльності, здійснення науково-дослідної та пошукової роботи, розробка інноваційних методів, методик і психолого-педагогічних технологій, проведення опитування та моніторингів з актуальних питань розвитку науки і освіти серед всіх учасників навчально-виховного процесу, представників громадськості).

- наукове стажування:

1. Національний університет Луї м. Новий Сонч (Польща)

- 1.06.2021 – 30.07.2021 р. – доктор психологічних наук, доцент Гуляс І.А. Документ, що підтверджує стажування – Сертифікат № 203/2020/2021 від 30.07.2021 р. про проходження стажування за програмою «Дистанційна освіта: інноваційні методи та цифрові технології» у викладанні психологічних дисциплін.

2. ДВНЗ «Буковинський державний медичний університет»

- 11.03.2021 – 23.04.2021 р. – доктор філологічних наук, професор Зварич І.М. Тема стажування: «Методика викладання психологічних дисциплін». Документ, що підтверджує стажування – Посвідчення № 03/14 про проходження стажування з психології.

- результати співпраці:

На основі договору про співпрацю між Інститутом соціальної та політичної психології НАПН України та Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича були проведені наукові розвідки та низка емпіричних досліджень, увага яких була акцентована на найактуальніших проблемах особистісних трансформацій під час пандемії COVID-19. Результати цих досліджень були представлені в матеріалах IV Всеукраїнського науково-практичного семінару «Виміри особистісних трансформацій».

На основі договору про співпрацю та установчого договору про створення психологічної лабораторії між Українським науково-методичним центром практичної психології і соціальної роботи та Чернівецьким національним університетом імені Юрія Федьковича створено психологічну лабораторію з проблем цифрової психології при кафедрах психології факультету педагогіки, психології та соціальної роботи і програмного забезпечення комп'ютерних систем Інституту фізико-технічних та комп'ютерних наук. Лабораторія є спільним структурним підрозділом Українського науково-методичного центру практичної психології і соціальної роботи НАПН України, що діє на підставі Статуту, та Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича, що діє на підставі Статуту, що здійснює науково-дослідну, науково-впроваджувальну, науково-методичну роботу, організовує та здійснює експертизу психологічних методів, методик, новацій, передового психолого-педагогічного досвіду. Здійснює аналіз, оцінку та прогноз розвитку освіти в регіоні, впроваджує досягнення вітчизняної психологічної науки та передового досвіду в освітню практику.

Основними завданнями психологічної лабораторії є: сприяння підвищенню якості підготовки фахівців зі спеціальності «психологія» завдяки реалізації практичної і творчої складових змісту навчання; забезпечення проведення семінарських, практичних занять психологічним технологічним інструментарієм з дисциплін («Математичні методи дослідження», «Основи соціально-психологічного впливу», «Психологічне консультування», «Практикум із соціальної психології», «Психологія травмуючих ситуацій», «Основи кіберпсихології», «Технології командоутворення») на високому науковому, методичному і технічному рівні згідно з діючими робочими навчальними програмами та методичними рекомендаціями; забезпечення використання можливостей комп'ютерних технологій і технічних засобів у процесі навчання та проведенні психологічних досліджень для викладачів і студентів на базі цифрового ресурсу «Віртуальна психологічна лабораторія»; здійснення контролю за своєчасним оновленням інформаційного фонду психологічної лабораторії, поповненням електронної бібліотеки навчальними посібниками, методичними рекомендаціями, тестами тощо; створення та постійне оновлення психологічного інструментарію на цифровому ресурсі «Віртуальна психологічна лабораторія» з метою надання психологічної допомоги та проведення психологічних досліджень в онлайн-режимі; організація та проведення на базі цифрового ресурсу (ВПЛ) психологічних досліджень впливу кіберпростору на особистість і суспільство в цілому, а саме: впливу маніпулятивних технологій цілеспрямованого соціально-психологічного впливу на свідомість особистості та мас на теренах інформаційного середовища; алгоритмів рівнів кліповості, хаотичності та абсурдності інформаційно-комунікативних потоків з метою виявлення деструктивних інформаційних джерел та перешкоджання їх руйнівним технологіям інформаційно-психологічного впливу; концептуального віртуально-мережевого мислення особистості та його складових; інструментарію елементів штучного інтелекту та його вплив на суспільство, психічних явищ і психологічних особливостей взагалі тощо; організація позааудиторної, самостійної роботи студентів денної та заочної форм навчання спеціальності «Психологія», завдяки чому розвиваються творчі дослідницькі здібності студентів; створення організаційно-методичних умов для практичного застосування напрацювань психологічної лабораторії працівниками психологічної служби освіти та студентами спеціальності «Психологія» в процесі проходження таких видів практик як: ознайомлювальна, діагностична, консультативна, переддипломна професійна та асистентська; дотримання вимог охорони праці, пожежної безпеки; інші завдання відповідно до конкретних завдань і мети кафедр Університету (кафедра психології факультету педагогіки, психології та соціальної роботи і кафедра програмного забезпечення комп'ютерних систем інституту фізико-технічних та комп'ютерних наук) та Центру.

6. Конференції, семінари

- наукові та науково-технічні заходи, проведені кафедрою у 2021 році:

Переважає більшість викладачів була задіяна у проведенні IV Всеукраїнського науково-практичного семінару «Виміри особистісних трансформацій» 06 жовтня 2021 року в м. Ніжин на базі кафедри психології Ніжинського державного університету імені Миколи Гоголя, спільно зі співробітниками лабораторії соціальної психології особистості Інституту соціальної та політичної психології НАПН України м. Київ.

Висвітлено актуальні питання функціонування та розвитку особистості в мінливому світі: аспекти життєконструювання особистості в епоху невизначеності; трансформації особистості в умовах пандемії та ризикогенних ситуацій; посттравматичне відновлення особистості; психологія здоров'я та благополуччя особистості у мінливому світі, а також психологічна підготовка фахівців до роботи в умовах невизначеності та змін.

- 1) *назва заходу:* IV Всеукраїнський науково-практичний семінар «Виміри особистісних трансформацій».
термін проведення: 06.10.2021.
- 2) *кількість учасників:* 56.
країни учасниці: Україна.
- 3) *резольюція, рішення:* результати наукових розвідок та емпіричних досліджень, відображених в матеріалах IV Всеукраїнського науково-практичного семінару «Виміри особистісних трансформацій» (Додаток 2) рекомендовано використовувати в діяльності різних моделей психологічних служб.
- 4) *основні проблеми, які обговорювалися на науковому заході:*

У центрі наукової дискусії опинився вплив ситуації невизначеності на особистість, роль ризикованих обставин у її житті, взаємодія змінюваності і стабільності у підтримці почуття захищеності і безпеки. Науковці, викладачі, психологи-практики, аспіранти говорили про якість життя, суб'єктивну задоволеність роботою і стосунками, модулі підтримання психологічного благополуччя, гумор як спосіб підвищення стресостійкості, оптимізації ділового спілкування. Особливу увагу було приділено проблемі психологічного часу як медіатора особистісного відновлення, зокрема таким малодослідженим часовим феноменам як толерантність до невизначеності, надія, стратегії конструювання майбутнього, проектування досягнень. Живий інтерес викликало обговорення онлайн-життя, яке стає сьогодні все більш актуальним, доповнюючи, а інколи і замінюючи реальну комунікацію. Обговорено дистанційні форми психологічної допомоги і самопомоги, методи соціально-психологічного супроводу ветеранів і переселенців, такий розповсюджений різновид інтернет-залежності як фабінг.

7. Інтелектуальна власність

- *кількість поданих заявок на винаходи:* 0;
- *корисні моделі:* 0;
- *отриманих патентів на винаходи:* 0;
- *корисні моделі:* 0;
- *отриманих свідоцтв про реєстрацію авторських прав:* 0.

8. Матеріали для реклами досягнень підрозділу

- *нова методика:* 0,
- *новий матеріал:* 0,
- *виріб:* 0,
- *макет приладу:* 0,
- *підручник:* 0,
- *посібник:* 0.

9. Відомості про науково-дослідну роботу та інноваційну діяльність студентів, молодих учених:

– *перелік наукових гуртків, товариств, літстудій та кількість студентів, які беруть участь у роботі, їх досягнення:*

1. Гурток волонтерської практики (У роботі беруть участь 18 студентів). Програма гуртка волонтерської практики студентів-психологів є наскрізною, тобто триває упродовж їхнього навчання на бакалаврській та магістерській програмах. Відбувається практика у позааудиторний час і передбачає закріплення теоретичних знань і розвиток (удосконалення) практичних навичок, необхідних для подальшої ефективної професійної діяльності. Волонтерська практика передбачає два основних напрями роботи: психологічний супровід дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні та психологічна діагностика і тренінговий супровід дітей та підлітків з соціально-неадаптованих сімей. Волонтерська практика здійснюється на базі відділень Чернівецької дитячої обласної клінічної лікарні та дитячого денного центру «Ковчег». Психологічний супровід дітей, які перебувають на стаціонарному лікуванні, передбачає індивідуальну та групову роботу з дітьми та підлітками, а також батьками, які супроводжують дітей у лікарнях. Студенти, задіяні у психологічному супроводі лікарняного перебування, використовують різні арт-терапевтичні та тренінгові методики з метою розвитку тонкої моторики, підвищення рівня емоційного інтелекту, поліпшення міжособистісної взаємодії з іншими дітьми, дитячо-батьківських стосунків і взаємодії з медичним персоналом. Свій практичний досвід презентують у курсових і дипломних проектах, тезах, поданих на наукові конференції та науково-практичні семінари.

2. Гурток «Віртуальна психологічна лабораторія» (У роботі беруть участь 4 студенти). Студенти займаються укомплектуванням психодіагностичного інструментарію лабораторії та проводять на базі цифрового ресурсу емпіричні дослідження відповідно до мети й завдань своїх курсових і магістерських проектів.

– *впровадження результатів дипломних робіт:*

Студенти, які навчаються за ОПП «Соціальна психологія управління», беруть активну участь у дослідженні кафедральної теми. Їхні результати висвітлено у публікаціях, дипломних роботах. У виконанні наукової теми кафедри упродовж звітнього періоду брало участь 5 магістрів денної та 10 – заочної форм навчання. Тематика дипломних робіт студентів-психологів охоплює всю палітру актуальної проблематики у сучасному українському суспільстві. Окрім цього, зазначена науково-прикладна тематика дипломних робіт визначалася в напрямі науково-дослідної теми кафедри психології.

Особливий інтерес студентів-психологів зумовили проблеми соціального існування:

- проаналізовано психологічні особливості корпоративної культури організації (О. Попович); психологічні особливості феномену самотності (К. Гащук); особливості прояву нарцисизму як новоутворення у характерологічній структурі підлітків (К. Калугіна);
- розглянуто психологічну готовність вчителя до роботи в умовах НУШ (О. Бубряк); особливості забезпечення психологічного комфорту учнів в середовищі початкової школи (О. Бойтель); самооцінка та самоставлення особистості у юнацькому та зрілому віці (Н. Драгінда); психологічні особливості самоактуалізації сучасної жінки (В. Скавренюк);
- особливості перспектив професійної самореалізації майбутніх психологів (О. Ткачук); професійне вигорання банківських працівників (Ю. Жирош); вплив особистісних якостей і виникнення дослідницького потенціалу у студентів економічного освітнього профілю (Ю. Каліненко).

– *проведені на базі університету олімпіади, студентські наукові конференції:*

За звітний період проведено щорічну студентську наукову конференцію (20-21 квітня 2021 року). У студентській науковій конференції взяли участь 7 студентів (О. Бабич, Ю. Бордюжан, М. Зубатюк, Х. Маринчук, З. Матлак, Б. Прус, Р. Швачій), які навчаються за ОПП «Соціальна

психологія» і ОПП «Соціальна психологія управління» денної форми навчання. Оpubліковано тези (Додаток 2).

– *виступи на Всеукраїнських конференціях:*

1 студентка денної (В. Зелінська) і 1 студентка заочної (О. Бойтель) форм навчання взяли участь у IV Всеукраїнському науково-практичному семінарі «Виміри особистісних трансформацій». Оpubліковано доповіді у співавторстві з науковими керівниками (Додаток 2).

– *участь у виставках, спортивних змаганнях, мистецьких конкурсах;*

– *отримані нагороди у II етапі Всеукраїнської студентської Олімпіади, Всеукраїнських та міжнародних конкурсах студентських наукових робіт, чемпіонатах різних рівнів, мистецьких конкурсах;*

– *стипендії, гранти тощо – 0.*

10. Грантова діяльність

– *інформація про участь у грантових програмах (міжнародні, державні) – 0;*

– *назви проектів, на які конкурси подавались заявки, які з них отримали фінансування та в якому обсязі – 0.*

Завідувач кафедри

Ярослава АНДРЕЄВА